

Vidéki térrendszer többletei

Sinóros-Szabó Botond

Debreceni Egyetem Agrár- és Gazdálkodástudományok Centruma,
Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar,
Kutatási és Fejlesztési, Debrecen
elnok.kfk@hotmail.com

ÖSSZEFOGLALÁS

A dolgozat a vidéki térrendszert, a természeti-, társadalmi-, gazdasági- és humán környezetek egymást kölcsönösen feltételező rendszeregyésként fogalmazza meg. E rendszert erősítő hatások érvényesítésére egy új vidékfejlesztési modell került kidolgozásra. A rendszertanilag értelmezett hatások iránymutató projekteken keresztül jutnak érvényre. A mondanivaló gyakorlati értelmezéseként a biomassza-bioenergia előállítás összefüggéseit mutatja be a szerző.

Kulcsszavak: vidéki térrendszer, természeti-, társadalmi-, gazdasági- és humán környezetek, harmónia, fejlődés, iránymutató projektek, új vidékfejlesztési modell, döntéshozás, finanszírozás, belső piac, projekt hatások, biomassza-bioenergia

SUMMARY

The essay describes the rural system of areas as a system unit of mutually necessitating natural, social, economic and human environments. A new rural developmental model has been developed to achieve the effects that strengthen this system. The taxonomically interpreted effects are achieved through guiding projects. The author presents the connections of biomass – bioenergy generation to convey the message in practice.

Keywords: rural system of areas, natural, social, economic and human environments, harmony, development, guiding projects, new rural developmental model, decision-making, financing, internal market, project effects, biomass-bioenergy

ALAPÖSSZEFÜGGÉSEK

A vidéki tér egy sajátos struktúrát jelent, amely értelmezése nélkül a rendszertani harmóniát, a fejlődést, a fejlesztést és az ezeket közvetítő projekteket nem lehet értelmezni. A vidéki térrendszerben kell meghatározni azokat a szükséges és lehetséges fejlesztéseket, melyek a térkörnyezettel való harmóniát mikrotársadalmi, humán környezeti és gazdasági környezeti vonatkozásaiban is kifejezik. Ez egy térbe illesztett rendszert jelent, melynek meghatározó elemei a természeti-, társadalmi-, gazdasági- és humán környezetek, melyek kölcsönös feltételezettségben közvetítik a rendszertani hatásait és az emberi beavatkozásokat (pl. projektek építése).

A TÉRRENDSZER ÉS FEJLESZTÉSE

A címben feltüntetett többletek csak akkor fognak érvényesülni, ha a vidéki térrendszer valóban rendszerként működik. Ez pedig csak akkor lehetséges, ha az emberi beavatkozások tárgyát képező projekt fejlesztések céljai és lehetőségei, feltételei és adottságai gondos mérlegeléssel, precíziós helyszíni feltárással kerülnek meghatározásra. A cél és a feltétel rendszer pro-

jekteken keresztül érvényesülhet és ennek hatásai a célszerűen megválasztott térrendszer gazdaságán, humán- és társadalmi környezetén keresztül fejti ki hatását úgy, hogy az a természeti környezettel fenntartható egységben maradjon.

VIDÉKFEJLESZTÉSI MODELL

A leírt célok, az azokat megtestesítő és megvalósító projektek a vidéki térrendszer többlethatásainak érvényesítése során különlegesen kiemelt, központi helyzetben vannak. Vagy ezeken a projekteken keresztül tudjuk érvényesíteni a vidéki térrendszerhez kötődő stratégiát, célokat, a természeti környezettel való harmóniát, a gazdasággal, a társadalommal és a humán környezettel kapcsolatos pozitív hatásokat, vagy pedig ezek nem érvényesülnek, sőt a kívánatoshoz képest ellenkező hatások jutnak érvényre. E gondolatok jegyében fejlesztettünk ki egy új vidékfejlesztési modellt, mely az említett rendszerkörnyezetek sajátosságait ugyanúgy figyelembe veszi, mint a projektmegvalósítás és finanszírozás törvényszerűségeit.

Az 1. ábrán feltüntetett modell gondolati alapja az, hogy alapvetően a kényszerek rendszerében kell megkeresnünk azt a stratégiát, mely a vidéki tereinkhez igazodó, adaptált projekteken fejeződik ki.

1. ábra: Vidékfejlesztési modell

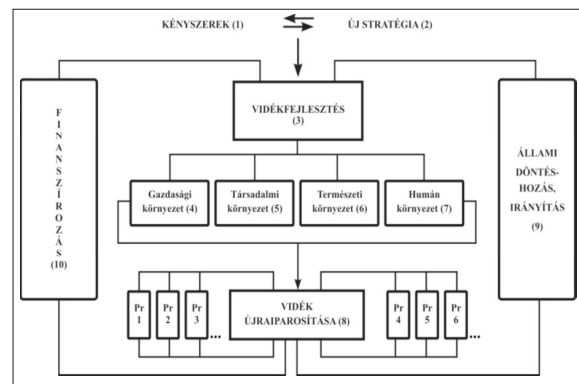

Figure 1: Rural developmental model

Forces(1), New strategy(2), Rural development(3), Economic environment(4), Social environment(5), Natural environment(6), Human environment(7), Rural reindustrialization(8), State decision-making, control(9), Financing(10)

E gondolat jól érzékelhető alátámasztásaként világosan látjuk és tapasztaljuk, hogy a búza, vagy a kukorica belföldi magas, vagy alacsony eladási árát nem a magyarországi termelés mennyisége és minősége határozza meg alapvetően. Mindezek az európai-, illetve

A projektek egyaránt előállíthatnak szilárd, folyékony és gáz halmazállapotú alapenergiát, mely végső felhasználásban villamos- és hőenergiaként hasznosítható. Ahhoz, hogy ez érvényesüljön, a biomassza alapanyag előállítás térrendszer szerinti szabályok betartásával történik, ugyanakkor a végtermék (bioenergia) az

energiaipar energiatermékekre vonatkozó normarendszerének kell, hogy megfeleljen. A biomassza alapanyag előállítását és az energiaipar normarendszerét egybefoglaló logisztikai rendszert kell kidolgoznunk a leírta érvényesüléséhez.

IRODALOM

Horváth Gy. (2012): Gondolatok az újraiparosítás a környezetvédelem regionális fejlődésben játszott szerepéről. [In: Baranyi B.–Fodor I. (szerk.) Környezetipar, újraiparosítás és regionalitás Magyarországon.] MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Regionális Kutatások Intézete. Pécs-Debrecen.

Baranyi B. (2012): Környezetkímélő kombinált ciklusú hőerőmű hulladék hő hasznosításának regionális térségfejlesztő hatásai az Észak-alföldi régióban. [In: Baranyi B.–Fodor I. (szerk.) Környezetipar, újraiparosítás és regionalitás Magyarországon.] MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Regionális Kutatások Intézete. Pécs-Debrecen.

Nagy J.–Sinóros-Szabó B. (2012): A környezetipar és a vidék bioenergetikai célú fejlesztése rendszertani szemléletben és gyakorlati megközelítésben Északkelet Magyarországon. [In: Baranyi B.–Fodor I. (szerk.) Környezetipar, újraiparosítás és regionalitás Magyarországon.] MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Regionális Kutatások Intézete. Pécs-Debrecen.

